

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

Izvršujemo vsakovrsne
tiskovine

VOL. XXXIV.—LETO XXXIV.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

Commercial Printing of
All Kinds

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 19, 1951

STEVILKA (NUMBER) 183

NOV GROB

MARY GABRIEL

Kakor smo včeraj poročali, je premilila Mary Gabriel. Pokojnica je bila članica društva Lunder-Adamic št. 28 SNPJ in Olтарnega društva fare sv. Vida. Tukaj zapušča soproga Franka, sinove in hčere: Frank, Mrs. Antoinette Donat, Mrs. Sophia Svoboda, John, Joseph, Mrs. Julia Tekavec, Mrs. Helena Legan in William, brata Joseph in Michael Kozel ter eno sestro v starem kraju. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 9. uri iz pogrebnega zavoda Anton Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida ob 9.30 uri ter nato na pokopališče Calvary v družinsko grobico.

Letalo ni moglo
pristati na
letalenosilki

WASHINGTON, 18. septembra—Mornariško poveljstvo počela o težki nesreči, ki se je zgodila na ameriški letalonosilki Essex, ki je na operacijah v korejski vodah.

Neko lovske letalo je skušalo pristati na krovu letalonosilki, pri tem pa mu je spodelalo, da bi se ustavilo na določenem mestu in tam pritrdilo. Letalo je zdrselo med druga letala, ki so bila razvrščena na krovu letalonosilke. Nastal je ogenj, ki je uničil štiri letala, štiri ostala pa je težko poškodoval.

Pri nesreči sta izgubila življeno dva mornarja, pet se jih pogrešilo in 15 je bilo ranjenih.

VETERANI INVALIDI
DOBIO \$120 PODPORE
NA MESEC

WASHINGTON, 18. septembra—Senat je odobril zakon, da se invalidom veteranom, ki so se onesposobili za delo, \$120 na meseč pokojnine. Spodnja zbornica je bila ta zakon že odobrila. Predsednik Truman je vložil svoj veto, toda tako senat kakor spodnja zbornica sta sprejeli zakon s potrebnim dvetretjinsko večino, kakor je predvideno v slučaju veta od strani predsednika.

Nov položaj na
Koreji!

MUNSAN, Koreja, 19. septembra—Preiskovalna zavezniška komisija, ki je na potu v mesto pogajanjan Kaesong, da prejše nove obtožbe komunistov glede kršitve neutralnosti, je odloknila fotografom in dokumentom dostop v mesto. Pojavile so se govorice, da ima ta nova komisija s seboj predloge, kako obnoviti razgovore o premirju na Koreji.

BRITANSKI KRALJ
RESNO BOLAN

LONDON, 18. septembra—Zdravnik britanskega kralja George VI. so izdali poročilo, da je bolezen kralja resnega značaja, Kraljica Elizabeta, ki je bila medtem še na škotskem, je odmedtem še na nemudoma v London.

"Najhujša tiranija je sovjetska" Pred. Truman o naši ustavi

WASHINGTON, 18. septembra—"Tiranija, ki jo izvaja Sovjetska zveza, je strašnejša kakor katerakoli tiranija poznana v človeški zgodovini. Moderno orožje, prometna sredstva in propagandne metode dajejo Kremlju možnost, da izvaja svojo tiranijo bolj učinkovito, silnejše in dalekosežnejše, kakor so to delali katerikoli tirani v preteklosti," je dejal predsednik Truman v kongresni knjižnici, ko se je vršila slavnost zapečatenja "Deklaracije neodvisnosti" in prvotne ustave v nove omare, da ne bodo te listine izpostavljene propadanju.

Zlo, ki ga je prinesel na svet komunizem, zlo komunističnega preganjanja in neomejene državne oblasti je raslo in uspevalo in postalo strašnejše kakor je bilo kdajkoli poprej.

Predsednik Truman je primerjal ameriško in sovjetsko ustavo in način življenga, kakor ga predvidevajo te ustave. Sovjetska ustava ima na jeziku polno lepih besed in garancij o svobodi. To da besede ne pomenijo prav ničesar. So prazne obljuhe, ker sovjetski državljan nima nikakoga sredstva, da bi uveljavljal svoje pravice zoper državo.

Komunisti trdijo, da hočejo s temi sredstvi zboljšati življenske pogoje naroda. To ne odgovarja resnic. S tem, da so se sovjetski vlastodržci zatekli k najslabšim sredstvom starih tiranij, držijo svoje državljanje v strahu in suženjstvu, medtem ko v ostalem svetu uspeva svoboda.

Komunisti so hujši od carjev

WASHINGTON, 18. septembra—Trgovinski oddelki je izdal poročilo, na podlagi katerega se posname, da se je dohodek Amerikanec zvišal v 20. letih kar za 175% in to od 87 milijard leta 1929 na 239 milijard dolarjev leta 1950.

Povišanje dohodka v taki višini je po mnemu tega poročila pripisati ogromnemu porastu ameriškega gospodarstva.

Naši dohodki so se zvišali za 175%

WASHINGTON, 18. septembra—Predsednik je trdil nadalje, da so sedanji moskovski oblastniki hujši teroristi od carjev, ali mongolskega Žingiska. Predsednik se je pečal tudi s taborišči v Nemčiji za časa Hitlerja, s taborišči v Sibiriji in s povojom, da se današnja tiranija peča z iztrebljanjem celih narodov in razredov. Temu nasproti varuje ameriškega državljanja njegova gospodarstva.

LOUIS ADAMIC

Piše: Dr. Stojan Pribičević

Najden je bil mrtev, s strelom v glavi, njegov dom in garaža v plamenih, v gluhi noči 4. septembra 1951. Telefona ni imel, v hiši ni bilo nikogar razen njega samega, njegova žena je bila v Californiji, najblžnji sosed se je nahajal pol kilometra daleč. Najdena ni bila nikaka belžka o razlogih smrti, a manjkali so deli njegove skoro dovršene knjige v prilog Titove Jugoslavije.

Začasno je označen za samomorilca, a oblasti ne izključujejo možnosti umora in vodijo preiskavo. Med tem pa se more vprašati: kdo si mane roke nad trupom Louisa Adamiča? Stanovnik, Ustaši in Četniki. Ako gre za humor, je v tej družbi treba iskati krive, ne le, da bodo kaznovani, temveč da se preprečijo drugi umori. Ako gre za samomor, se more vprašati: kaj ga je do tega dovedlo, ali kdo ga je k temu sistematično tiral? Postavno je tukaj mogoče izmikanje, a moralno je nemogoče. Louis Adamic je bil ubit direktno ali indirektno, in krivci se morajo najti.

Sedaj prihaja na dan, da je Louis Adamic že pred časom tožil, da so prišli k njemu nepoznani ljudje z grožnjami, in da je bil nedavno tako pretepen v Californiji, da je padel v nezvest. Izgleda, da Louis teh slučajev ni javil oblastim, s čemer je sam sebi oslabil potrebujoče zaščito. Sedaj ne more več pričati, ker mrtveci ne govorijo, a po toči je prepozno zvoniti. To bodo opomin vsakomur, da mo-

ra prijaviti oblastim vsako najmanjšo pretinjo, da se bolje zaščite in da oblastim olajšate pronajdenje resnice v slučaju incidenta.

Moje osebno mnenje, kakor tudi mnenje mnogih drugih, je, da so Louisa Adamicja umorili. Razume se, da tega nisem v stanju dokazati, ali sumnja je upravičena; potrjeno je, da so mu grozili, da ga ubijajo, a tudi proti-titovski motiv je jasen. Teorija samomora istotno ni dokazana, a sazenkrat opira na to, da ni dokazov za umor. Tako je Louis proglašen za "začasnega" samomorilca. Toda nihče ne ni še javil, da je Louis komu govoril, da se namerava pokončati, niti ni jasna motiva za samomor. Teorija samomora stoji torej s pravnega stališča na slabih nogah, ker se skuša dokazovati negativno: da ni dokazan umor. Dokazano ni ne eno drugo, temveč obstajajo le sumnje manjše ali večje verjetnosti. V pravu se ne sme nikoli neka stvar smatrati za dokazano, ker neka druga stvar ni do-

(Dalje na 4. strani)

RIBO UJEL S TANKOM (SEVEDA—NA KOREJI)

In Koreji se poroča, da je ameriški poročnik Richard Scamhorn iz Grand Rapidsa, Mich., vodil oddelek tankov v ozemlje, zasedeno po komunistih. Pri tem je moral prebroditi neko reko in so šli tanki, tudi tisti, na katerih je bil sam, tako globoko v vodo, da se je tank zakril z vodo. Ko je prispeval tank poročnika Scamhorna na nasprotno obal reke, je poročnik opazil na tanku veliko ribo, ki se je zavrača pozdrav zastav ali nojnjo orožja v vojaški službi. Pred šolskim poslopjem se je zbrala množica ljudi in vozil in zahtevala od Lewis-a, naj zapusti šolo. Lewis se je zatekel k governernju in na sodišče.

Poročnik je pripomnil, "da bi rad imel ocvrto ribo," ampak imel je—sestanek s Kitajci in so morali tanki drveti naprej.

Brezposelnost na svetu pada

ZENEVA, 18. septembra—Mednarodna delavska organizacija je izdala poročilo, iz katerega izhaja, da je brezposelnost po svetu močno padla. Po posameznih državah računano v odstotkih za eno leto nazaj v primerjavi se objavljajo naslednji:

Francoska in španska letala ter nekatere ladje so v skupni akciji pri iskanju ponesrečencev našla 15 trupel potnikov in posadke. Letalo je bilo razbito in so posamezni kosi tega letala bili najdeni v okolici Balearskih otokov.

Francoska in španska letala ter nekatere ladje so v skupni akciji pri iskanju ponesrečencev našla 15 trupel potnikov in posadke. Letalo je bilo razbito in so posamezni kosi tega letala bili najdeni v okolici Balearskih otokov.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,103 na 104,593.

Nadaljni upad nezaposelnosti izkazujejo države po odstotkih: Kanada 39%, Chile 27%, Japonska 27%, Avstrija 25%, Nemčija 10% in 1,538,066 na 1,325,947; v Franciji za 26% od 141,

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNIN)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

RAČUNI BREZ KRČMARJA

Neprestano pisanje vsega italijanskega tiska o "tržškem vprašanju," razprave v rimskem parlamentu o "reviziji italijanske mirovne pogodbe," pa tudi odgovori jugoslovanskih državnikov in našega časopisa na italijansko ireditistično gonjo so naleti na odnev v drugih državah. Toda italijanskim politikom in časnikarjem ni posebno všeč, če na primer nekateri angleški in ameriški listi zavračajo prepelito italijansko ireditistično propagando, navajajo svoje pomislike glede "predlogov" italijanske vlade in razlagajo svoje načrte, kako naj bi se rešil ta "spor ob Jadranskem morju."

Tako se je med drugim tudi tržaški "Giornale di Trieste" zaletel v londonski "Times" zaradi njegovega mnenja, da bi bilo treba "tržaško vprašanje" rešiti z arbitražo med Jugoslavijo in Italijo. Urednik tržaškega ultrašovinističnega dnevnika je proti trezemu presojanju "Timesa" in oporeka vsakemu predlogu, da bi bilo med obema sosednjima državama mogoče dosegči sporazum. Kot večina italijanskih politikov so tudi novinarji "Giornale di Trieste" mnenja, da bi morala biti izpolnjena razvita "tristranska obljava," ki naj bi postala izhodišče in opora za izvajanje pritiska na Jugoslavijo: če bi velesile—vstevši Sovjetsko zvezo—privolile, da naj Tržaško ozemlje pripade Italiji, bi "mišljenje Jugoslavije ničesar ne pomenilo," modruje "Giornale di Trieste."

Ne gre toliko za to, kaj je napisal "Times," pač pa za prizadevanje italijanskih političnih krogov, katerih eksponene je tudi tržaški "Giornale di Trieste," ki bi radi z vsemi razpoložljivimi sredstvi zmanjšali vpliv naše države pri odločanju o tem, ali bo ali ne bo prišlo do revizije italijanske mirovne pogodbe. V ta namen izkoričajo italijanski državniki predvsem položaj Italije v Atlantskem paktu, do nemožnosti poveljujejo pomen italijanske vojske in strateški položaj Apeninskega polotoka pri obrambi Zahoda, kajti s tem bi radi dosegli ne samo, da bi bila obnovljena italijanska vojska brez omejitev, ki jih narekuje mirovna pogodba, ampak bi se radi odkrižali tudi plačevanja vojnih reparacij. Vse te pobožne želje krščansko-demokratske vlade pa so zavite v meglo ireditistične gonje za Trst in za "strateške položaje," ki naj bi jih Italija zasedla na jugoslovanskem ozemlju. Italijanska diplomacija je mnenja, da "kdor veliko zahteva—vsaj nekaj dobi."

Prav tako kot v Angliji, je vik in krik okoli Trsta doživel odnev tudi v Ameriki; vendar pa tudi tam še zdaleč ne v takšni obliki, kakor je pričakovala italijanska iredenta. Prav zato pa je "Messaggero Veneto" napadel "New York Herald Tribune" in njenega komentatorja Walterja Lippmana. Lippman je v svojem komentarju namreč pripomnil, da "tudi italijanska notranja in zunanjna varnost ne bo več resno ogrožena, če bo Jugoslaviji uspelo ohraniti svojo neodvisnost."

To mnenje o "jugoslovanski neodvisnosti" pa ni po godu "Messaggeru Venetu" in njemu enakim. Zato se italijanski tisk trka na svoja "junaška prsa," navaja vrsto "nevarnosti," ki baje grozijo Italiji, piše tudi o nesmislu, če da bi Jugoslavija lahko napadla "šibko" Italijo in prepričuje politike in strategie zahodnih velesil, da jugoslovanska vojska "ne bi bila kos napadom moderne armade" ter da je zato edino pametno, da se "obramba" južnega dela Evrope čim prej poveri italijanskim generalom in "hrabri italijanski vojski." Ni nujno, da bi se spomnili na že dokazane sposobnosti italijanskih vojakov in generalov. To predobro vedo tudi druge. Italijanski diplomiati pa hočejo sedaj z "dokazi" vojaškega značaja prepričati svoje zahodne kolege, naj bi bili bolj popustljivi pri reševanju problema, ali je nastal ugoden trenutek za revizijo mirovne pogodbe in s tem v zvezi za razvozlanje "tržaškega vprašanja."

Nemalo razpravljanja je v italijanskem tisku vzbudil načrt mirovne pogodbe z Japonsko. Ni težko razumeti, zakaj je ta načrt stiliziran s precejšnjimi ugodnostmi za počačeno Japonsko: možnost ponovne oborožitve, minimalno odplačevanje vojnih reparacij in razne druge prednosti podarjene "suverenosti." Ker v Rimu vedo, da so predvsem Američani pri izvajaju svoje sedanje zunanjne politike

UREDNIKOVA POŠTA**NADALJNI PRISPEVKI ZA ŠOLO V VIPAVI**

CLEVELAND, Ohio — Od zadnje moje objave prispevkov za šolske potrebščine v Vipavi in okolici se je odzvalo še precej prispevateljev, zato naj bodo njih imena tudi podana v javnosti. Prispevatelji so:

Clan odbora Skapin tu in tam prjene kak prispevec od svojih prijateljev Vipavcev. Prispeval mu je Louis Čebron \$2. Že zadnji sem v svojem poročilu omenil Frank Jelerčiča, da je prispeval takoj v početku \$10 ter da je takrat izjavil, da bo mogoče še prispeval, in res mi je prinesel ponovno \$10, skupno je on prispeval \$20. Joseph F. Durn in soproga sta prispevala tudi \$20. Marliva članica našega odbora Mrs. Amalija Terbižan je prispevala \$10. Iz Cheshire, Pa., sem prejel od Mrs. Carolina Škoč \$5; iz Sharona, Pa., neimenovan poslal \$1; Louis Lemut ni soproga prispevala \$5. Malo me je pokaral, zato kaj nismo vključili tudi njihove vasi, ki je v bližini Vipave. Silvester Rolič istotak je rekel, da ko se gre za dobro idejo, prispeva \$1.

Iz St. Louisa, Mo., je ponovno poslal naš Ložičan Frank Žvanut \$7, kar so prispevali slediči: Njegov brat iz Aurora, Ill., \$3 ter druga pošiljka \$7. Skupaj je Mr. Žvanut poslal \$23. Angela Baronovič iz Collinsville, Ill., poslala \$3. Iz Clarksville, Pa., poslala M. Goršek \$2. Frank Hvala iz Milwaukee, Wis., je poslal \$5. Frank Boltizar iz Pueblo, Colo., \$2. M. Ohmehan iz Downer Grove, Ill., \$1.

Od moje prijateljice ter domačinke Fani Premru sem dobil poštno nakaznico kar za \$26 ter priloženo lepo prijateljsko pismo, v katerem mi tudi omenja, kdo so prispevatelji, in sicer: Albinca Premru-Pregelj \$5, Max Premru \$3, John Premru \$2, Boleslav Premru \$2 (to so vse nečaki Mrs. Fani Premru). Dalje piše, da je obiskala drugo družino Premru, kateri so ji tudi prispevali v Brooklynu, nameč Kristina in Anton Premru vsak po \$2. Skupaj je Mrs. Premru zbrala \$16; ona in njen soprog sta priložila še \$10, torej skupaj \$26. Hvala lepa, Mrs. Premru za vašo vipsavko ter narodno zavest.

J. Cermelj, brat Mrs. Vinko Godine, je prispeval \$5. Moj prijatelj John Strancar je bil pri tej akciji tako priden, dasiravno on ni pristni trški domačin (Vipavce), je bil tako priden za ta sklad, ter mi je ponovno izročil zbrane prispevke, katere so mu prispevali slediči: Louis Furlan \$3, Frank Bratoš \$2, Frank Konsut 50 centov, Anton Pušnar \$2. Joe Bizjaka iz Macedonia, Ohio, sem v družbi Krasnovih imel priliko seznaniti se z njim in je tudi prispeval \$2. Louis Cermelj \$1, družina Louis Batich, izročil Anton Skapin.

Iz Lisbon, Ohio, sem prejel \$3 od Charles in Mary Bogataj. Carolina Uršič iz Cassville, W. Va., poslala za šolo na Plavini \$5; August Stokel, naš do-

precej podvrženi temu, da gledajo na mednarodne probleme z vojaško-strateškega stališča, se tudi vsa sedanja italijanska ireditistična kampanja oslanja na strateške in vojaške "dokaze." Niso redki Italijani, ki so na svoji koži med drugo svetovno vojno spoznali sedanjo jugoslovansko vojsko, kljub temu pa italijanski novinarji mislijo, da jim bo blatenje naših partizanov, omalovaževanje njihove vloge v borbi proti fašističnim silam, razlaganje, kako je naša oborožitev zastrela in naši oficirji neizvezbani, pomagalo, da si pridobijo "simpatije" v Atlantskem paktu in da bodo zaradi tega v Washingtonu, Londonu, Parizu—morda pa tudi v Moskvi—privolili, da se obnovi italijanska armarada v nekdanji "veličini" in da se Italiji ne glede na stališče Jugoslavije, pokloni Trst in poleg tega še nekateri "strateški položaj" na našem ozemlju. Toda, ali nima ta "strateška" megalomanija prizvoka "računov brez krčmarja?"

—Slovenski poročevalec.

Pozdravi iz domovine

Uredništvo "Enakopravnosti" je včeraj prejelo sledeče pismo od Mr. in Mrs. Jacob in Cecilia Subelj, E. 68 St., ki se točasno nahaja na obisku v stari domovini:

6. sept. 1951

"Grupa ameriških Slovencev, ki se nahaja na obisku v rojstni domovini pozdravlja osobje Enakopravnosti kakor tudi vse prijatelje in znance.

"Ravnokar smo se vrnili v Ljubljano po enotedenskem potovanju po Sloveniji in Hrvatski. Jutri si ogledamo litostroy in obiščemo glavni odbor O. F. Slovenije in glavni odbor AFJ v Sloveniji.

"Pozdrav vsem

Jacob in Cecilia Subelj
Ursula Ambrozich,
Eveleth, Minn.
Jacob Ambrozich,
Eveleth, Minn.
Vinko Knol, Ljubljana
John in Marjeta Gerbec,
Doylestown, O.
Igor Rumpert 'Putnik,'
Ljubljana
Alojz Južnič 'Putnik,' Bled
Anna Pichman,
Franklin Park, Ill.
Antoinette Krečič,
Euclid, O.
Victoria Karshina,
Cleveland, O.
Joe in Agnes Sopotnik,
New Smyrna Beach, Fla.
Antonia Udovič, Lorain, O.
Louis Gregorich,
Oglesby, Ill.
Frank Krultz, Peru, Ill.

LISICA SREDI LJUBLJANE

Lahko si predstavljamo presečenje nekaterih stanovalec hiše v Beethovnovi ulici 2a, ko so neko jutro v eni izmed drvarnic zalotili lisico. Najprej so mislili, da gre za mačko, toda izkušeni lovec tovariš Cene Kranjc, direktor Urada za informacije, ki ima svoje pisarne v tej hiši, je s svojimi očmi ugotovil, da gre za pravo in to še precej veliko lisico. Seveda je bila tudi lisica presenečena, poseljeno ko so jo hoteli ujeti. V hiši pa se je zavedla nevarnosti in uren smuknila skozi razbito kletno okno na Beethovnovi ulici, zbežala čez ulico in jo skozi nasade bližnjih vrtov ubrala proti Tivoliju.

VIDITE OSEBO, S KATERO GOVORITE PO TELEFONU

Zgornej sliki predstavlja korporala James J. Rhoads iz Centralia, Pa., ko govori z Wac PFC Dorothy J. Burssu iz Seattle, Wash., katero khrati vidi na svojem video-telefonu na glavnem stenu armadnega signalnega korpora v Fort Monmouth, N. J. Ta

Atomska energija

Clovesk se neprestano bori z naravo, da bi obvladal njene sile in jih stavil sebi v službo. Električno energijo izkorišča vse človeštvo; topločna energija je stalni spremjevalec našega življenja.

Clovesk se ni in se nikoli ne bo prenehral boriti naravo. Prav sedaj si poskuša podrediti še en neizčrpni vir naravne sile—atomsko energijo.

Ceprov je do nedavnega bila atomska energija le male poznane izvenjakov, je uporaba atomske bombe v avgustu 1945 povzročila največjo senzacijo na svetu, saj je ena sama bomba uničila dve tretjini japonskega mesta Hirošima. Druga je porušila polovico mesta Nagasaki. Obe mesti sta imeli nekaj stotisoč žrtev. Ameriški fizik profesor G. D. Smith je izračunal, da je rušilna močne atomske bombe enaka bombi, napolnjeni z 20,000 tonami eksplozivnega materiala.

Največ uspehov pri raziskovanju atomske fizike so pred drugo svetovno vojno dosegli v Franciji in Zedinjenih državah. Del pa tudi v drugi svetovni vojni niso prekinili. Po okupaciji Francije so se nemški učenjaki okoristili z rezultati francoških fizikov. Izpopolnili so svoje izkušnje in Hitlerju zagotovili, da bodo izdelali atomske bombe. Zaradi tega se je Hitler tako ohrabril, da je že leta 1942 izjavil:

"Naši sovražniki govore, da bo Nemčija propadla. Jaz jih sedaj odkrito povedal: če mora propasti Nemčija, bo propadel ves svet."

Hitler ni dočakal, da bi uresničil te svoje nespravmetne napovedi. Toda tudi ameriški učenjaki med tem niso počivali. Njihovo delo je bilo bolj načrtno in prvi so bili, ki so obvladali atomsko energijo.

Koliko je energije v enem kilogramu materije?

V enem kilogramu katereko materije je 25 milijonov kilodatin ur, za kar mora hidrocentrala z generatorjem 25,000 kilovatnih ur obravljati 1,000 ur, da bi privedla to energijo. S to energijo je mogoče segreti 200,000 ton vode od 0° na 100° Celzija. Če bi izkorisčali atomsko energijo za pogon vlakov, izpopolnjeno.

Svetloba, ki je nastala pri eksploziji atomske bombe, se deli 6,000 kilometrov daleč kraj, pa, ki so oddaljeni do 600 kilometrov, so sledile eksplozije. Steber eksplozije dosegel višino nad 38 kilometrov. Iz poročila o rezultatu preizkušnje drugih orodij, je razvidno, da je atomska granata (topovski naboj), katere doletovanje se da omejit, nista prispevki oborožitveni modeli.

Atomska granata je podobna navadni granati. Teht 25 kilogramov, samo njena rušilna moč je večja. Pri eksploziji deluje premeru od 300 do 500 metrov. Po eksploziji na tem področju zgori vse; 70-tonski tank se spremeni v kup železa, ker pri eksploziji razvije temperaturo do 6,000° Celzija.

Ta granata ima tudi lastnost, da ne škoduje četam, ki se jo uporablja, ker se giblje radioaktivno izzarevanje same naprej.

Hkrati z raziskovanjem atomskih orodij poskušajo uporabiti atomsko energijo v industriji. Izdelali so že novi naprave, podobno ciklotronu, za kondenziranje atomske energije.

Kondenzirana atomska energija bo dala že konec tega, ki v začetku prihodnjega leta vse elektrone za pridobivanje električne energije. Ko bo atomska energija lahko služila v industriji in prometu, bo končana borba za črno zlato—nato in črni diamant—premog. (Po inženir. Rašku Ognjanovi)

(Po "Delavski enzansu")

45 velikih prekoceanskih tovornih ladij trgovske mornarice

Po sporazumu Trumbić-Barcellini je bila leta 1920 avstrijska trgovska mornarica razdeljena med Italijo in Jugoslavijo. Najboljše in najmodernejše ladje so bile dodeljene seveda Italiji. Jugoslavija je dobila le 120 zastarelih ladij.

Kasneje je v stari Jugoslaviji trgovska mornarica narasla na 400,000 bruto registriranih tonov, vendar pa ta dvig v tonaži ne predstavlja dobre politike takratne vlade. Zaradi nepopolnih predpisov in zakonov o lastništvu ladij, slabe zaščite pomorskih itd., so imeli tuji kapitalisti možnost osnovati v Jugoslaviji mešane pomorske družbe. Torej tem družbam v korist je jugoslovanska trgovska mornarica toliko narasla.

Velik vpliv, ki so ga imeli pri delitvi dobičkov, je utrjeval njihovo moč. Izkoriščali so jugoslovanske pomorske, saj so bili Jugoslovani na ladjah plačani nekoliko bolje kakor Kitajci in Indijci na angleških ladjah, kljub temu, da so bili znani kot najboljši pomorsčaki. Tako je zaradi boljšega uveljavljenja jugoslovanskega krmilarja le 43% plače angleškega, 36% hollaškega in 30% ameriškega krmilarja.

Tudi tuje paroplovne družbe so dale svoje stare in nerentabilne ladje pod jugoslovansko zastavo, kjer so zaradi nizkih mez in sposobnosti naših pomorsčakov postale zopet rentabilne. Takšna mornarica seveda ni mogla koristiti državi in njenemu gospodarstvu. Taka je bila dediščina stare Jugoslavije, s katero se je morala po osvoboditi boriti nova Jugoslavija, za uspešen razvoj novega pomorskega transporta. Poleg težko, ki jih je pustila, se je pridružilo še okupatorjevo razdejanje.

Stanje jugoslovanske trgovske mornarice po osvoboditvi, to je ob koncu leta 1945, je bilo naslednje: 38 ladij s 64,176 bruto ton, kar pomeni samo 16% predvojne tonaže. Operativne

dan 1. maja 1951, 45 velikih prekoceanskih tovornih ladij.

Za rednimi linijskimi plovbo mi je jugoslovansko pomorstvo onemogočila tujim konkurencom in linijam, da obdrže svoj monopoli položaj glede odrejanja vozarskih tarif. Ta nova vloga jugoslovanske trgovske mornarice in njeni rezultati se najbolj kažejo v prihranku deviz, kateri je ustvarjal v zunanjih trgovskih prevozih. Tako je bilo prihranjenih že leta 1948 okoli 1,600,000 funtov in 1,040,000 dolarjev, kar predstavlja v dinarski vrednosti 385,000,000 dinarjev. Iz tega je dokaj jasno, da velikanski pomen naše trgovske mornarice v gospodarstvu.

Pri obnovi in graditvi jugoslovanskih novih ladij so poleg posebno pozornosti na izboljšanje higienskih in tehničnih pogojev ter za živiljenje in delu naših posadk na ladjah. V prvih dveh letih se je jugoslovanski ladijski prostor povečal in konec leta 1948 je znašal že 180,000 bruto registrskih tonov, kar pomeni 46% predvojne tonaže. V tem času je bilo tudi obnovljenih 670 metrov operativnih obal v jugoslovanskih glavnih pristaniščih za ladje dolge plovbe, ter 760 metrov v lukah na linijsko plovbo.

(Po "DELAVSKI ENOTNOSTI")

V BOSNI POPUŠČA CENA ZGANJU NA PROSTEM TRGU

Glede na izredno obilno letino češpelj v Bosni računajo, da bo do letos kmetje skuhali nenašadno velike količine slivovke. To pričakovanje prihaja do izraza tudi v občutnem padcu cene za žganje na prostem trgu.

Prvi dve dvorani valjarne v železni konstrukciji sta sicer v glavnem dograjeni, do konca leta pa mora biti dovršenih sedem dvoran od skupnega števila 12 dvoran. Pri tem je treba še upoštevati, da bodo letos gradili novo dvorano v železobetonu in ne v železni konstrukciji. Postaviti je treba tudi veliko jeklarino, v kateri bodo morale prve Siemens-Martinove peči obratovati že prihodnje leto.

Še letos mora biti dovršena električna centrala s transformatorsko postajo, zgraditi je

ZELEZARNA SISAK - DRUGI NAJVEČJI INDUSTRIJSKI OBJEKT

Med največje naloge našega petletnega plana spada graditev velike železarne v Sisku. Poleg metalurškega kombinata v Zenici je železarna v Sisku največji industrijski objekt, ki se ga gradi v Jugoslaviji. Oba nova moderna plavža, zgrajena brez pomoči, že redno obratujeta poleg starega manjšega plavža. Zgraditev plavžev pa je še začetek razvoja tega velikega železarskega obrata. Zgraditi je treba še jeklarno in velikansko valjarno brezšivnih cevi ter vse, kar spada zraven.

Ceprav so bila že lani gradbena dela obsežna—postavili so drugi plavž in začeli graditi valjarno—je obseg letosnjih gradbenih del šestkrat večji, saj je določenih 500 milijonov dinarjev za kapitalno graditev in 110 milijonov dinarjev za gradnjo stanovanj.

Gradnja železarne pa ne poteka tako, kakor bi bilo treba. Za delo ne morejo dobiti dovolj delovne sile. Nad 4,000 delavcev potrebujejo za gradbena dela, zadnje meseci pa jim je vedno primanjkovalo najmanj 1,000 delavcev. Investorji in voditelji gradnje so začeli že dvomiti, ali bo mogoče letos izvršiti vsa dela do konca leta dovršiti prvi del valjarne brezšivnih cevi (lahko progo za valjanje cevi do 100 milimetrov premera).

Ko se je vodstvo gradbenega podjetja "Tehnika," ki gradi železarno, prepričalo, da po tej poti ne bo prišlo do novih delavcev, je samo začelo akcijo za mobilizacijo delovne sile. V dnevnih je objavilo več oglasov s podrobno navedbo delovnih pogojev in zasluga. Po vseh je bilo naločiti učinkovite lepake, vsi kinematografi v okoliških krajev pa so prikazovali slike z gradbišča in delavskoga naselja s pozivi, naj se delavci javijo na delo. Naposled je podjetje poslalo na teren še svoje predstavnike, ki so ljudem pojasnili, kaj je vse pripravljeno za namestitev delavcev; povedali so, da dobre delavci dobijo urejena ležišča, zadostno in okusno hrano, poleg menze pa imajo na razpolago splošno restavracijo, tri bifeje, kegljišče, igrišče za dobrojko in košarko, čitalnico, kinematograf itd.

Poleg plače dobe mesečni dobitek 600 do 1,800 dinarjev, de-

lajo pa na akord. Uspeh akcije ni izostal. Novi stalni delavci so sami začeli prihajati na delo. Sedaj prihaja dnevno okrog 50 novih delavcev.

Cebo nova delovna sila dotečala v sedanjem obsegu, bodo kmalu izpolnili vrzel in dosegli planirano število delavcev. Za tehnične kadre pa je na gradbišču dobro preskrbljeno, saj imajo osem inženirjev, 14 tehnikov in 36 delovodij poleg večjega števila drugega tehničnega in pomožnega osebja.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

RAZNO

TRI OPREMLJENE SOBE

se odda v najem zakoncem srednjih let brez otrok. Vpraša se po 3. uri popoldne

473 E. 142 ST.

od Lake Shore Blvd.

KE 1-8066

POSESTVO NAPRODAJ

Odpri v soboto in nedeljo

Zidana hiša—5 sob; 3 spalnice,

garža za dva avta, velik skedenj,

lep vrt, mnogo sadnega dreva. Na

Chardon Rd. ½ milje od Richmond

Rd. Se lahko takoj vselite. Za podrobnosti se obrnite ne

JACOB STREKAL

19700 Lake Shore Blvd.

Poklicite ob večerih KE 1-4098

ZA ZAVAROVALNINO

hiš, trgovin, avtomobilov in

hišne opreme,

poklicite

JOHN ROŽANCA

15604 Waterloo Rd. KE 1-6681

MAŠINISTI

POMOČNIKI ZA

MACHINE SHOP

Plača od ure.

Dobre delovne razmere.

CLEVELAND

HOBING MACHINE CO.

1311 Chardon Road

STRGACI

Izurjeni in vajenci; podnevi ali

poneči; dobre delovne razmere;

plača od ure in bonus.

CLEVELAND

HOBING MACHINE CO.

1311 Chardon Road

59 UR NA TEDEN

ČAS IN POL NAD 40-URNI

TEDNIK

Išče se

MACHINE OPERATORJE

EXTERNAL GRINDERS

SURFACE GRINDERS

THREAD GRINDERS

HORIZONTAL MILL

OPERATORJE

VAJENCE

Zglasite se med 8.30 zj. in 4. pop.

National Tool

11200 MADISON AVE.

OLIVER

potrebuje

OPERATORJE

za

POWER MILLING MACHINE

HOBING MACHINE

LARGE TURRET LATHE

WASH MACHINE

EXTERNAL GRINDERS

SAND BLAST OPERATORJE

TACCO FURNACE OPERATORJE

HEAT TREAT FURNACE OPERATORJE

ASSEMBLERS

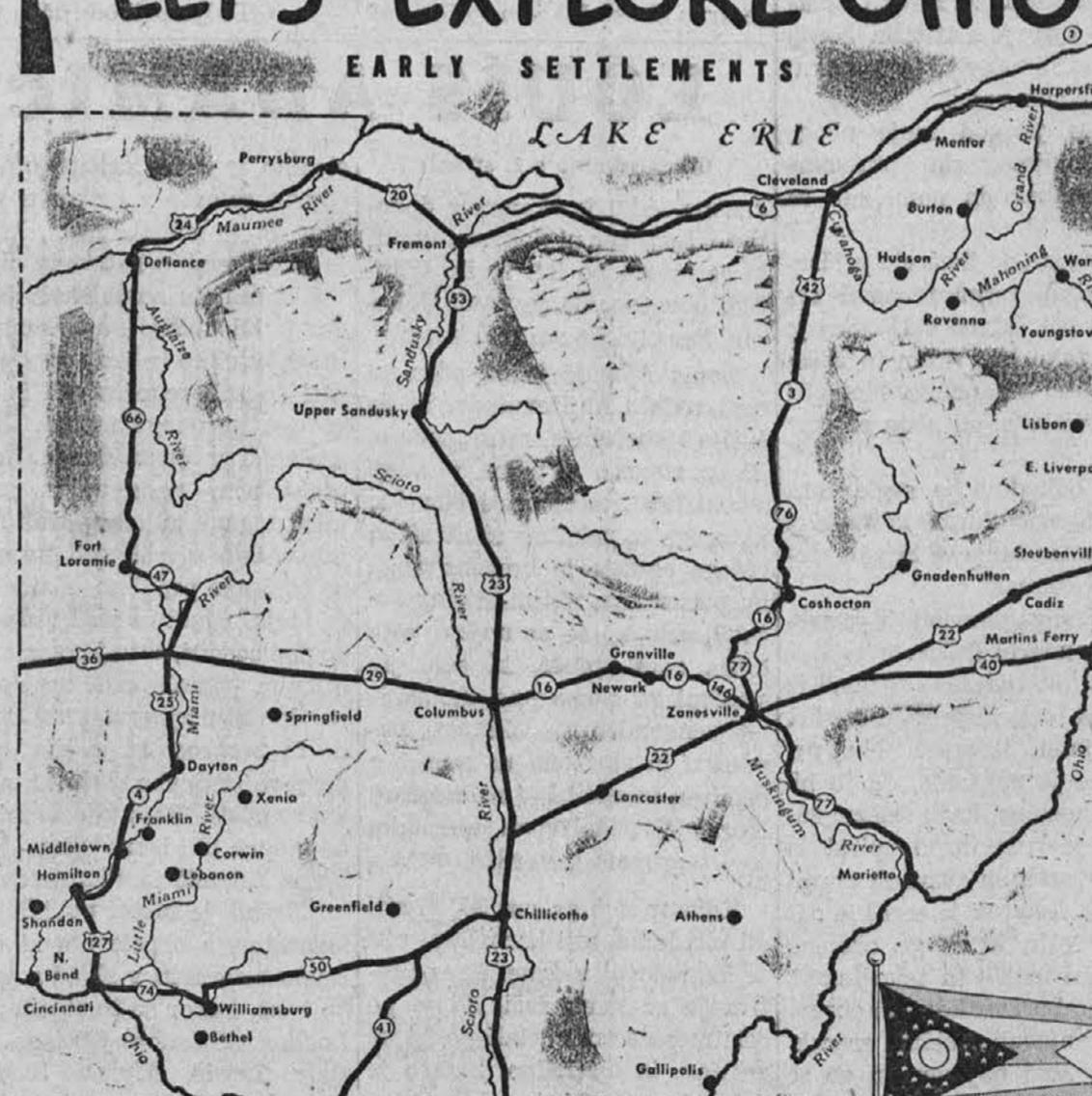
(Heavy Non Precision)

Dobra incentivna plača takoj od začetka. Drugi sif.

THE OLIVER CORP.

19300 EUCLID AVE.

LET'S EXPLORE OHIO

BELI DVOR

MLADINSKI ROMAN

S P I S A L

GUSTAV ŠILIH

Predstavnik: Dr. Miloš Vauhnik

(Nadaljevanje)

Ze drugo leto po prihodu obči sirot na Gradišče je bila teta po dolgotrajnem prigovarjanju omisila prepotrebno toplo gredo, v kateri so zdaj z uspehom bojili razne sadike, solato, redkvice, kumarce in drugo zgodnjeloženjad. Kajpak se je vrtnarijo preprosto, ali odlični položaj je povsem nadomeščal mnoge druga naprave, ki jih skromno Gradišče ni znoglo. Saj je bil vrt z vseh strani zavarovan, zlasti proti najhujšemu sovražniku zgodnjih rastlin—nenadnemu spomladanskemu mrazu. Severini vetrovom so zapirali pot strmi in podolgovati greben Grajskega griča ter na njem stojec razvaline; vzhod je branila goščava, ki se je na enem mestu prikostila prav do belodvorskega ribnika; na zahodu so bile nekoliko manj zanesljive čuvajke razklane pečine oglednega stolpa, ki pa so v burnih vetrovih obdobji žajemale in odbijale vsaj najsljovitejše, s Plešivca prilamijoče sunke. Proti jugu, proti soncu, svetlobi in topoti je bil vrt prešerno na stežaj odprt, a ravne terase in dobra zemlja so zabranjevale prebrzo izsušenje in prenagli odtoke vode.

Zajetno zidana ograja, izvirajoča še iz davnih grajskih dni, ob kateri se je še nedavno v bohotnem obilju razraščal plevel

v družbi z zanikrnim grmičjem, je bila zdaj očedena, nepotrebeži in škodljivci, zlasti prebujo viničje in presenčeta bezgovina pa izpuljeni in posekani. Mesto njih sta bila učitelj in Lovrek, ki prvo pomlad nasadila mnogo rdečega holandskega ribeza, sladke rumene kosmulje in drugega žlahtnega jagodja. Potrebne sadike jima je bil oskrbel domači župnik, vnet vrtnar in navdušen prijatelj prirode. Tudi zapisušeno vrtno ozemlje druge in tretje terase se je polagoma spremenovalo: rani krompir, ranozelje in rani grah so ju zavzeli, zato pa so na spodnjem delu građiškega pobočja ob cesti tisti del sadovnjaka s prastarimi, malo vrednimi jablanami preorili v dve srednjekovni njivi za deteljjo, pozni krompir, zelje in fižol počepin. Teta se je spočetka vsem tem spremembam malce upirala, nazadnje pa je vedno popustila in se vdala učiteljevemu prigovarjanju in Lovrekovi prošnjam.

Ko se je izkazalo, da so bili njeni pomisleki neutemeljeni, je poslej brez odpora pristajala na mnoge novotarije. Uspeh vrtnarjenja je bil zares nad pričakovanjem lep: vsa dolina ni premočla tako ranih povrtnin, ki so se radi tega prodajale tako rekoč same, ne samo v Zalesju, nego celo v edinem dolinskom me-

stecu, dokaj oddaljenem Razboru, kjer je živilo mnogo uradnikov in delavcev.

To hvaležno tržišče so leta za letom bolj posečali s svojo robo. Lovrek, Polonica in Kotnikov Janez so večkrat oddrdrali po cesti v Razbor. Veselo so tiščali zvrhano naložen ročni voz zelenjadi in raznih drugih povrtnin, vriskali in peli. Pogosto so se jim pridružili med potjo nekateri šolski tovariši, ponujajoč jim svojo pomoč, in vsa razigrana družba je s svojim hrupnim prihodom privabila pol Razbara, osobito mladi svet na ulico. Z radostnim vreščanjem so se gnetili otroci okrog voza—z građiško trojico so bili kmalu najboljši znanici, tekal domov, posredovali nakup pri svojih starših in spremilji prodajalec od hiše do hiše. Kakor bi trenil, je bilo pripeljano blago razprodano in mladi vrtnarji so se zadovoljno vračali proti Zalesju.

Potemtakem se je vrt dobro izkazoval: kako bi se šele postavil, ako bi bilo ranj dovolj voda na razpolago. Nošnja od vodnjaka je bila celo za vnetega dečka težavno delo, a pri hiši je bilo samo nekaj kapnice, ki so jo ob dežju prestrezali izpod strešnega žleba—malo manj konič. Građišče je tako rekoč stradalno vode. Učitelj se je pogostučil, da je na razvalinah manjkal običajni globoki grajski vodnjak, ki je med obleganjem branilcev oskrboval z vodo. Temeljito je preiskal vso okolico, ali našel ni ničesar, in teta Mica je menila, da so vodo od pamтивeka donašali iz vaškega vodnjaka. Kajpak, hribovje je bilo apnenasto, in deževnica je izginjala skozi nebrojne luknje v tajne globine, iz katerih je pritekala ponekod šele tik ob vnožju v Ložnico.

Lovrek je pogosto razmišljal o blagodejnih mokroti, ki bi njenemu ljubemu vrtu šele dala pravo rast in pospešeni razcvit, ali ob vsem tuhanju ni odkril pravega leka. Dobro uro hoda je pod rudnikom zjala Trnska peč z mogočnim slapom, grmečim v podzemeljsko špiljo. Kaj hočete, za drage vodovodne naprave še ni bilo denarja.

II.

Na dan svete Ane je bila tisto leto teta Mica že zarana odšla na vrt, kjer je natrgala šopek temnordečih nageljčkov in nekaj rožmarinovih vejic.

"Danes je god moje uboge tete. Pojdimo, da okrasimo gozdno kapelo in pomolimo za njen dušo!"

Otroka sta se ji veselo pridružila. Vkljub tetini resnosti sta bila vso pot židane volje. Saj je bil dan tako lep, razen tega četrtek, ko ni bilo pouka. Najrajši bi bila vriskala, ali nista si prav upala.

Pred odhodom je segla teta na polico nad durmi in vzel z nje ogromen zarjavel ključ s stanskih okras.

"Z oljem ga namažite!" je svedoval preudarni deček.

"Bo že šlo tudi brez njega," je odkimala teta, ki je rada štedila pri majhnih izdatkih. Nu, pri kapeli se je pokazalo, da je bil nasvet umesten, kajti železni zapah se je trdovratno upiral in tudi z zdržušenim silam ni maral popustiti. Lovrek je torej le odhitel po olje, ki so ga obenem z drugimi mazili in tekočinami, potrebnimi pri vsakdanjih opravkih, shranjevali v zidanu stenski omarici. Med odpiranjem so se dečkove oči nehote ustavile na stardoavni podobi s črkami Marijinega imena, ki je izza zagognenih nočnih sanj od časa do časa še vedno trapila njegove možgane. Kadarski se je spomnil nanje, vselej je občutil neko tesnobo, kakor pri očitkih nemirne vesti. In še danes ni prav vedel, ali je zares samo sanjal, ali pa je morda vendarje doživeljjal resnico. Prošlo zimo je čital v neki knjigi, da so vse povestice o strahovih plod razgrevate ali celo bolne domišljije, pa se

je malce sramoval svoje bojazni ter je odganjal misli na davno umrlo teto Ano. Zdaj je nalašček postal in z narejeno hladnokrvnostjo ogledoval preprosto risbo z njenimi neenotnimi črkami. Kdo ve, ali niso v svojih nenavadnih oblikah skrivale kake tajnosti... Učitelj Urbančič je nekoč menil, da bi utegnila vsebovati podoba kako tajnost, nanašajočo se na razvalino.

Skomignil je z ramo in se na pol okrenil k vratom, da bi postavil k čakajočima ženskama, te dajci mu šine v glavo prav čudna misel. Gozdna kapela... Kaj, če je ta podoba z njo v zvezi? Tudi gozdno svetišče je bilo staro, najmanj enako staro, bržkone starejše od nje. Saj je soha Matere božje vsa začrnela, skor tearna — samo dolga stoljetja prelevejo predmete s takšno obstoječo tajnostjo. Pri pozornem motrenju gozdnega svetišča je ugotel, da nadomešča zadnjo steno žive skale in da je Marijin kip s podstavkom vred je prislonjen k njej. Nekdanji graditelj je spretno izrabil zaseko, ki je tu končaval građiški greben in pričenjala nasledno, višjo vzpetino. Lovrek je vedel, da se je slično, toda v mogočnejši izmeri ponovil prehod od druge k tretji skalni stopnici: to je bilo mnogo višje, že skoro pod Rudnikom, kjer je potok Rudnica šumec izginjal v globoko razklano počenico. In domisil se je, da ni nikomur znano, kod kroži ta podzemeljska voda v svojem nadaljnjem teknu. Možno bi bilo, da teče pod njegovimi nogami, saj se spodaj na vznosu Građišča močan potok izlivlja v Ložnico. Nato mu je pogled smuknil v kapelino notranjost in skoro začuden obvisel na kamenitem podstavku, ki se nikakor ni prilegal majhnemu kipu Matere božje. Lovrek je potihoma vstopil v stopil k njemu, kakor da hoče popraviti cvetje krog njega, v resnicu pa je naglo precenil podstavkovno višino, ki je presegala pol drugi meter. Dvignil se je na prste in iztegnil vrata, da bi bolje videl, kako je soha pričvrščena na kamen in ostrmel: podstavkov vrh je imel obliko križa, sestavljenega iz četvorice pravokotnikov, ki so oklepali v sredini stoječi Marijin kip.

"Kaj neki pomenijo tisti krogi v kotih z izrazito točko v sredini? Pa črke, zakaj so tako različne: v levem spodnjem kotu velika, v sredini mala začetnica črke a... Tudi črka r v desnem gornjem kotu ni velika začetnica, vse ostale pa so. Zakaj niso vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okraski: kakor da pošljati Marijino ime štiri puščice... Postoj, bežna misel! Puščice... Kaj pač običajno izražajo? Smer, smer... Nemara vse črke velike začetnice, saj jih je risar gotovo poznal... Bržkone je imel pri označitvi neki dolenci, neki posebni namen... In zagonetni okrask